

V Bruseli 14. júna 2024
(OR. en)

Medziinštitucionálny spis:
2022/0195(COD)

7629/24
ADD 1 REV 5

CODEC 776
ENV 284
CLIMA 110
FORETS 84
AGRI 207
POLMAR 9

POZNÁMKA K BODU I/A

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	Návrh NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o obnove prírody a o zmene nariadenia (EÚ) 2022/869 (prvé čítanie) – prijatie legislatívneho aktu = vyhlásenia

Vyhlásenie Nemecka

Nariadenie o obnove prírody sa prijíma v čase, keď odvetvie poľnohospodárstva čelí zásadným výzvam. Spolková republika Nemecko zdôrazňuje kľúčový význam odvetvia poľnohospodárstva pripraveného na budúcnosť. Fungujúce ekosystémy sú v tomto ohľade nevyhnutným základom. Z pohľadu Spolkovej republiky Nemecko je pre vykonávanie nariadenia o obnove prírody zásadné, aby nedošlo k žiadnemu ďalšiemu zaťaženiu poľnohospodárskych podnikov.

Vyhlásenie Estónska

Estónsko dôrazne podporuje návrh nariadenia o obnove prírody. Nariadenie o obnove prírody považujeme za jeden z najdôležitejších nástrojov na zastavenie a zvrátenie nebezpečnej straty biodiverzity v Európe a zabezpečenie zdravého, odolného a bezpečného životného prostredia pre nás a pre naše deti. Biologicky rozmanitá príroda je našim najsilnejším spojencom v boji proti zmene klímy a pri prispôbovaní sa jej vplyvom. Udržateľnosť potravinárskej výroby, lesné hospodárstvo, poskytovanie životne dôležitých ekosystémových služieb – všetky tieto oblasti sú od prírody a biodiverzity závislé. Okrem toho máme zodpovednosť nielen voči vlastným občanom a budúcim generáciám, ale aj voči globálnemu spoločenstvu. Týmto nariadením sa zabezpečuje krehká rovnováha medzi potrebnými opatreniami, ktorými sa riešia naliehavé a skutočné potreby prírodného prostredia, a zároveň sa zohľadňuje úsilie a rozdielne podmienky v členských štátoch a poskytuje sa potrebná flexibilita na ich riešenie.

Vyhlásenie Lotyšska

Lotyšsko naďalej zdieľa vážne obavy, pokiaľ ide o proporcionalitu ustanovení o obnove poľnohospodárskych ekosystémov vo vzťahu k opatreniam zameraným na obnovu organických pôd využívaných na poľnohospodárske účely, ktoré tvoria odvodnené rašeliniská.

Lotyšsko však podporuje prijatie návrhu nariadenia o obnove prírody, ako aj hlavný cieľ tohto návrhu – obnoviť prírodu na celom kontinente v prospech biodiverzity, klímy a ľudí.

Podľa nášho názoru ustanovenia založené na úsilí s kvantitatívnymi cieľmi obnovy a opätovného zavlažovania organických pôd stále predstavujú riziko neprimeraného vplyvu na určité členské štáty s osobitnými klimatickými podmienkami.

Lotyšsko patrí k členským štátom s najnižším podielom poľnohospodárskej pôdy (30 % z celkovej plochy) v EÚ. Lotyšsko je zároveň jedným z mála členských štátov s najvyšším podielom organických pôd nachádzajúcich sa na poľnohospodárskej pôde.

Vzhľadom na dané špecifiká a okolnosti by opatrenia na opätovné zavlažovanie nemali mať negatívny vplyv na poľnohospodársku výrobu, ktorá je jedným z prioritných hospodárskych odvetví v Lotyšsku.

Okrem toho opätovné zavlažovanie tiež zvyšuje emisie metánu, ktorý je druhým plynom najviac prispievajúcim k skleníkovému efektu. V niektorých prípadoch môže opätovné zavlažovanie byť v rozpore s dosiahnutím klimatických cieľov Lotyšska v sektore LULUCF, najmä v krátkodobom horizonte.

Dostupnosť dodatočných finančných prostriedkov je základným predpokladom na dosiahnutie cieľov stanovených v tomto nariadení.

Pri stanovovaní cieľov v oblasti životného prostredia a klímy sa musia vyváženým spôsobom zohľadniť všetky aspekty udržateľnosti v rámci obhospodarovania pôdy, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva.

Vyhlásenie Litvy

Litva vyjadruje obavy, pokiaľ ide o plnenie požiadaviek nariadenia o obnove prírody, a to najmä v oblasti poľnohospodárstva z dôvodu ustanovení o obnove poľnohospodárskych ekosystémov.

Litva však podporuje všeobecný cieľ aj osobitné ciele nariadenia o obnove prírody, ktoré výrazne prispievajú k nepretržitej a dlhodobej obnove ekosystémov vo všetkých suchozemských a morských oblastiach Európskej únie.

Domnievame sa, že nariadením by sa mohla dosiahnuť správna rovnováha medzi opatreniami potrebnými na zastavenie straty biodiverzity a zároveň zohľadniť rôzne okolnosti v členských štátoch a poskytnúť potrebná flexibilita na ich riešenie.

Vykonávaním nariadenia sa však zvýši administratívne a finančné zaťaženie, a to najmä v odvetviach poľnohospodárstva a lesného hospodárstva v Litve. Jedným z predpokladov účinného vykonávania opatrení na obnovu a kompenzácie za rôzne stupne obmedzení hospodárskej činnosti je preto stabilné, jasné, spoľahlivé a cielené financovanie, najmä prostredníctvom finančných nástrojov EÚ.

Okrem toho nové požiadavky nesmú negatívne ovplyvniť poľnohospodársku výrobu ani potravinové dodávateľské reťazce. Počas obdobia vykonávania by sa mali zohľadniť vnútroštátne špecifiká, pričom by sa mali zachovať v národných plánoch vykonávania a mali by sa vyčleniť dostatočné finančné prostriedky z európskych finančných nástrojov.

Vyhlásenie Holandska

Holandská vláda by chcela zopakovať, že zdôrazňuje význam nariadenia o obnove prírody a podporuje jeho hlavnú ambíciu. Chceli by sme sa poďakovať francúzskemu, švédskemu, španielskemu a belgickému predsedníctvu, ako aj Komisii a Európskemu parlamentu za ich konštruktívny prístup pri prijímaní tohto nariadenia. Chceli by sme oceniť úsilie všetkých partnerov z EÚ, ktorí obavy Holandska brali vážne a počas rokovaní sa pokúšali nájsť riešenia, ako týmto výzvam čeliť.

Holandský parlament však prevažnou väčšinou prijal návrh, v ktorom žiada vládu, aby hlasovala proti nariadeniu o obnove prírody, a to vzhľadom na značné problémy pri dosahovaní súčasných a budúcich cieľov obnovy prírody v kontexte vysokej hustoty obyvateľstva a vysokého tlaku na využívanie pôdy spôsobeného konkurenčnými hospodárskymi, sociálnymi a environmentálnymi záujmami, ako aj na súvisiace riziká právnych a politických dôsledkov. Záväzné ciele na roky 2040 a 2050 stanovené v nariadení zintenzívňujú výzvy spojené s jeho vykonávaním. Holandská vláda bude preto hlasovať proti nariadeniu.

Keď sa nariadenie oficiálne prijme a nadobudne účinnosť, Holandsko sa zaväzuje nariadenie úspešne vykonávať. Zameriame sa na vykonávanie nariadenia takým spôsobom, aby administratívne zaťaženie a právne požiadavky na projekty relevantné pre spoločnosť boli čo najnižšie, a budeme sa usilovať o multifunkčné využívanie pôdy a zdrojov v rámci nariadenia. Holandsko očakáva, že sa podarí udržať nepretržitý dialóg s Komisiou a členskými štátmi s cieľom zabezpečiť, aby nariadenie prispelo k obnove ekosystémov pre ľudí, klímu a planétu.

Vyhlásenie Poľska

Poľsko oceňuje úsilie Európskej komisie a Európskeho parlamentu pri príprave navrhovaného nariadenia, ktoré je reakciou na jednu z najvýznamnejších výziev moderného sveta. Poľská vláda ďakuje francúzskemu, švédskemu, španielskemu a belgickému predsedníctvu za ich úsilie o dosiahnutie kompromisu počas rokovaní o tomto nariadení.

Poľská vláda plne chápe potrebu účinných opatrení na ochranu a obnovu prírodných zdrojov, ako sú tie, ktoré sú zahrnuté v právnom predpise EÚ o obnove prírody, a podporu tohto aktu, ktorú vyjadrili mnohé mimovládne organizácie, vedecké komunity a ostatné členské štáty. Poľsko opakovane zdôraznilo úlohu a význam biodiverzity a jej vplyv na riadne fungovanie všetkých ekosystémov a bezpečnosť súčasných a budúcich európskych spoločností v kontexte dosahovania cieľov udržateľného rozvoja. V nariadení sa neuznávajú možné rozdiely medzi cieľmi ochrany a obnovy ekosystémov a metódami vykonávania týchto cieľov. Z tohto dôvodu Poľsko nemôže nariadenie podporiť.

Otázky týkajúce sa poľnohospodárstva – nielen v Poľsku, ale v Európskej únii ako celku – vyvolávajú oprávnené pochybnosti o úplnom prijatí zásad návrhu nariadenia. Tieto otázky sa často týkajú základov fungovania poľnohospodárskeho trhu EÚ, pokiaľ ide o systémové zmeny zavedené v rámci zásad stratégie Európskej zelenej dohody, o ktorých sa v súčasnosti opätovne rokuje.

Poľsko považuje ciele nariadenia za ambiciózne, existujú však obavy týkajúce sa schopnosti účinne vykonávať tieto činnosti, najmä pokiaľ ide o finančný aspekt. Od začiatku prác na právnom predpise o obnove prírody Poľsko neustále nastoľovalo problém nezabezpečenia primeraných finančných zdrojov na obnovu prírody (na splnenie povinností vyplývajúcich z nariadenia). Prechod na fázu vykonávania stanovených cieľov by si vyžadoval zvýšenie úrovne pridelených finančných prostriedkov na činnosti obnovy prírody.

Okrem toho sa Poľsko domnieva, že časový rámec stanovený v dokumente nie je vhodný na daný účel, a to z dôvodu zložitosti a časovo náročnej povahy plánovania a procesov oživenia a obnovy ekosystémov.

Vyhlasenie Komisie

Európska únia a jej členské štáty sú zmluvnými stranami Dohovoru Európskej hospodárskej komisie Organizácie Spojených národov (EHK OSN) o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia z 25. júna 1998 (ďalej len „Aarhuský dohovor“).

Členské štáty by mali zabezpečiť, aby členovia dotknutej verejnosti, ktorí majú v súlade s vnútroštátnym právom dostatočný záujem alebo ktorí namietajú porušenie práva, mali prístup k prostriedkom preskúmania pred súdom alebo nezávislým a nestranným orgánom ustanoveným zo zákona, aby mohli napadnúť vecnú alebo procesnú zákonnosť národných plánov obnovy prírody a akúkoľvek nečinnosť príslušných orgánov bez ohľadu na úlohu, ktorú členovia dotknutej verejnosti v procese prípravy a vypracovania takýchto národných plánov obnovy prírody zohrávali. To musí byť v súlade s príslušnou judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie týkajúcou sa prístupu k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia a pri plnom rešpektovaní záväzkov, ktoré členské štáty prijali ako zmluvné strany Aarhuského dohovoru¹.

¹ Pozri aj oznámenie s názvom „Zlepšovanie prístupu k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia v EÚ a jej členských štátoch“ (11854/20 – COM(2020) 0643).